

De doorsnee notaris zal er weinig van merken nu ook de laatste Nederlandse grootbank op de derdengeldenrekening geen rente meer vergoedt over te hoge saldi. Maar grote kantoren vrezen ingewikkeld rekenwerk als zij voor sommige cliënten wel en voor andere geen rente ontvangen. Maar als de rente negatief zou worden, is het doorgeven van de kosten eenvoudig.

TEKST Lex van Almelo | BEELD Truus van Gog

Allen & Overy was betrokken bij de publieke overname van Ziggo door het Amerikaanse Liberty Global voor ongeveer 4,9 miljard euro en bij de overname van D.E. Master Blenders voor 7,4 miljard euro. Loyens & Loeff adviseerde het Duitse Patrizia Immobiliën bij de overname van 5.500 woningen van Vestia voor in totaal 578 miljoen euro en Standard Life Investments bij de acquisitie van het nieuwe hoofdkantoor van Bluewater Energy Services in Hoofddorp voor 30,5 miljoen euro. Bij grote transacties kunnen de geldstromen over de derdenrekeningen aanzienlijk zijn.

MAXIMUM

Sinds 1 november vergoedt ABN AMRO op de derdengeldenrekening geen rente meer over tegoeden boven de 25 miljoen euro. En voor de grootste advocaten- en notaris kantoren is dat maximum verhoogd tot 100 miljoen. De bank heeft namelijk een aanzienlijke portefeuille aan derdengelden in haar boeken. En binnen iedere derdengeldenrekening schommelen de saldi flink. Als de totale portefeuille van derdengelden een redelijk stabiel saldo heeft, kan de bank een deel van de portefeuille gebruiken om weer aan klanten uit te lenen. Daardoor is de bank in staat 'een relatief aantrekkelijke rente aan te bieden'. Voor zeer grote transacties vindt de bank

dit portefeuillemodel echter niet geschikt. ABN AMRO is de tweede Nederlandse grootbank die zo'n maximum invoert. ING vergoedt sinds maart 2013 geen rente meer als het tegoed op de derdengeldenrekening boven de 20 miljoen euro uitstijgt. ING heeft het maximum destijds ingevoerd omdat 'door de lage marktrente een verschil is ontstaan tussen de kosten en opbrengsten van grote obligo's'. Rabobank hanteert op dit moment 'een adviestarief van 0,40 procent voor het gehele rekeningtegoed'. Individuele Rabobanken kunnen 'in nauw overleg met de klant' van dit tarief afwijken en eventueel wel een maximum hanteren. Naar verluidt is er een Rabo-filiaal dat boven de 30 miljoen euro geen rente meer vergoedt.

ABN AMRO wijzigt voorwaarden
derdengeldenrekening

Rente vergoeden wordt complex

NIET UITREKENEN

Voor notariskantoren die wel grote, maar niet zulke enorme transacties doen, leveren de maxima weinig problemen op. Freek Wesseling (KienhuisHoving Advocaten en Notarissen): 'Betalingsverkeer is niet rendabel en een service van de bank. Ik begrijp dat de banken niet staan te springen om rente te vergoeden over enorme bedragen die zo kort op de rekening staan dat zij er feitelijk niets mee kunnen. Banken moeten bij de Europese Centrale Bank (ECB) negatieve rentes betalen om geld te kunnen stallen. Het lijkt mij logisch om dat door te berekenen. Wij hebben bij ABN AMRO, Rabobank en ING twee typen derdengeldenrekeningen: eentje voor het dagelijks betalingsverkeer over en weer en een rekening waar twee tot drie werkdagen bedragen op staan. Bij ons komt het saldo vrijwel nooit uit boven de maxima, hooguit in een nacht met pieken. Voor de korte tijd dat het bedrag bij ons op de rekening staat, gaan wij de rente niet uitrekenen. De berekening om 23 cent over te maken, kost bij wijze van spreken 23 euro.' Volgens de Regeling op het notarisambt hoeft de notaris de rente niet volledig door te betalen aan cliënten als de bedragen niet langer dan vijf dagen op de notariële derdengeldenrekening staan. Soms kunnen de bedragen op de derdengeldenrekeningen van KienhuisHoving wel stevig oplopen bij een escrow, een aanbetalings bij een grote transactie. 'Maar daarover maken kantoren meestal speciale afspraken met de

bank ten behoeve van de cliënt', zegt Wesseling, die denkt dat de rentemaxima maar 'een heel klein deel van het notariaat' raken.

ROMMELTJE

De grote kantoren hikken tegen de maxima aan vanwege de complicaties en niet vanwege de rentederving. De notaris moet de ontvangen rente in beginsel doorgeven aan de cliënt. Als het bedrag bij een transactie van 5 miljard euro een dag op de rekening staat, zou de notaris daarover bij een percentage van 0,55 een bedrag ontvangen en moeten doorgeven van 75.342,47 euro; bij een half miljard is dat een tiende daarvan en bij 50 miljoen gaat het dan om 753,42 euro.

Het lastige van een vergoedingsmaximum is dat je bij meerdere transacties op een dag vaak pas na een kwartaal, als de rente wordt bijgeschreven, kunt zeggen voor welke cliënt er wel of geen rente is ontvangen. Maar bij transacties moeten de rentekosten vaak al bij voorbaat in het contract worden opgenomen. Hoe kun je dan uitrekenen wat de cliënt moet ontvangen? Moet je de rente dan middelen over de cliënten, zoals de banken voorstellen? Notaris Joyce Leemrijse (Allen & Overly) vindt dat het met een maximum een rommeltje wordt, terwijl de derdengeldenrekening juist bedoeld is om zekerheid te bieden. 'Ik vind het prima als ze wat van de rentevergoeding afdoen om uit de kosten te komen. Maar een cap is geen oplossing. Als het allemaal mijn geld was zou ik zeggen: laat maar zitten. Maar

het is geld van derden en volgens de regels moet je precies doorgeven wat je aan rente ontvangt.'

Ook bij Loyens & Loeff is het enthousiasme over het maximum gering. Notaris Rien Meppelink: 'Wij hebben derdengeldenrekeningen bij ABN AMRO en Rabobank. Bij ons komen transacties van tussen de 25 en 30 miljoen heel regelmatig voor. Bij onroerend goed en bedrijfsovernames staan die gelden soms enkele dagen op de rekening; bij gedeponeerde gelden en *escrows* soms nog langer. Gemiddeld zitten wij per dag zeer regelmatig boven het maximale saldo waarover rente wordt vergoed. Je kunt het maximale saldo vergroten door derdengeldenrekeningen aan te houden bij verschillende banken, maar dit leidt wel tot meer *cash management*.' Allen & Overly wil niet spreiden en geeft de voorkeur aan één bank: ABN AMRO. Grote transacties luisteren zeer nauw en je moet daarom nauw contact onderhouden met de bank. 'Dat gaat beter als je één bank hebt,' zegt Joyce Leemrijse.

NEGATIEVE RENTE

Als de rente negatief is, wordt het iets simpeler. De notaris maakt dan voor alle tegoeden dezelfde kosten en de cliënt moet die vergoeden.

‘Hoe kun je dan uitrekenen wat de cliënt moet ontvangen? Moet je de rente middelen?’

Freek Wesseling: ‘Als de rente negatief wordt, moet je de kosten gewoon doorbelasten. Maar dat kan lastig worden als het geld voor de verkoper is, terwijl de koper de kosten moet betalen.’

Het ziet er echter niet naar uit dat de rente op de derdengeldenrekeningen snel negatief wordt. ING laat weten dat dat ‘op dit moment nog niet aan de orde’ is. ‘Maar het kan nooit worden uitgesloten.’

ABN AMRO sluit het wel uit: ‘Wij vragen geen stallingsgeld, behalve aan pensioenfondsen die *overnight* heel veel geld stallen.’

SNS STOPT

SNS heeft geen behoefte aan maxima, omdat de bank een streep gaat zetten door de kwaliteitsrekening. SNS wil ‘een normale bank’ zijn met ‘eenvoudige en heldere producten’. Aan zzp'ers en kleine ondernemers wil de bank alleen ‘rechttoe rechtaan producten’ leveren, die aansluiten op ‘de behoeften van het overgrote deel van onze zakelijke klanten’. De SNS kwaliteitsrekening is echter ‘een complex zakelijk product dat wij daarom niet meer vinden passen’.

Leemrijse, Meppelink en Wesseling moeten er niet aan denken dat andere banken het voorbeeld van SNS gaan volgen. Freek Wesseling: ‘Het zou een megaprobleem en maatschappelijk niet te verteren zijn als wij geen derdengeldenrekeningen meer kunnen aanhouden bij banken.’ Notariskantoren kunnen niet uitwijken naar buitenlandse banken. Rien

Meppelink: ‘Volgens artikel 25 van de Wet op het notarisambt moeten wij deze rekeningen aanhouden bij een financiële onderneming die valt onder de Wet op het financieel toezicht in Nederland. In de ‘Notitie kwaliteitsrekening KNB/BFT’ staat dat je daaruit kunt afleiden dat een kwaliteitsrekening in het buitenland niet mogelijk is. Als een buitenlandse bank een vestiging in Nederland heeft die onder de financieel-toezichtswet valt, zou je daar volgens mij wel een derdengeldenrekening mogen openen. Wanneer die tenminste zo’n rekening kent. Als geen enkele grootbank nog een derdengeldenrekening aanbiedt, moeten de KNB en de politiek zich ermee bemoeien.’

COMMITMENT

Maar zover zal het niet snel komen. ING ziet zichzelf als ‘een bank voor iedereen’ en wil de dienstverlening daarom ‘zo breed mogelijk aanbieden’. Bepaalde ontwikkelingen – zoals een negatieve rente – zouden volgens de bank aanleiding kunnen geven ‘om deze dienstverlening te heroverwegen’. Maar ‘daar wordt momenteel nog niet over gesproken’.

ABN AMRO piekert er niet over om derdengeldenrekeningen uit het aanbod te schrappen. ‘Wij hebben ons gecommitteerd om dit te blijven doen en willen notarissen, advocaten en gerechtsdeurwaarders blijven bedienen.’ Dat SNS gaat stoppen met derdengeldenrekeningen is dus geen voorbode van een zorgelijke trend. Het afscheid van de derdengeldenrekening lijkt namelijk ook ingegeven

door het geringe animo. Voordat SNS een staatsbank werd, had de bank een zwakke reputatie, waardoor de bank minder in trek was. Freek Wesseling: ‘Cliënten wilden nogal eens dat het geld werd gedeponneerd bij een solvabele bank.’ ■

RENTEZORGPLICHT

Volgens de Regeling op het notarisambt moet de notaris:

- zich vanuit zijn zorgplicht en om de belangen van de cliënten te behartigen, inspannen om voldoende rente te genereren (artikel 4);
- gelden die langdurig onder zijn beheer zullen vallen op een rekening storten met een hogere rente en niet op een rekening met een lage rente laten staan (artikel 4);
- de rente zo snel mogelijk volledig doorbetalen aan de rechthebbende (artikel 5);
- financieel geen voor- of nadeel onder vinden van de rente (artikel 5);
- de eventuele kosten niet verrekenen, maar apart opvoeren in de nota (artikel 6).

De notaris hoeft geen rente te vergoeden als de bedragen niet langer dan vijf dagen onder zijn beheer hebben gestaan (artikel 7).